

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "ויגמול שקדים" קרה, תשפ"ה

### "שקדים ממטה אהרן"

עליה מלאכים שנראו כמו מלחים, והפכו חול לסולת – רב יהודה אמר לא לאכול ממעשה ניסים (תענית כד:), אולם כנגדו טען אחר הלמדנים, שאם נאכל שקדים אלו לכבוד שבת, אין קפידא שנעשו בנס, שהרי רב חנינא ורב אושעיא בראו עגל ("עגלא תילתא") לכבוד שבת ואכלו ממנו (ע"פ מרגליות הים בסנהדרין סה:).

חבורה אחרת דנה האם אין חשש גזל באכילת שקדים אלו, שהרי מדובר במטהו של אהרן ומסתבר שמה שגדל במטה זה הינו שלו ולאחריו של יורשיו, וא"כ רק מי שיוכיח שהוא מזרע אהרן יוכל לחשוב לאכול משקדים אלו. לעומתם היו שטענו שמעשה נס שכזה אינו בכלל ירושה. ועוד שאחר שמשם נצטוו לקחת את מטהו של אהרן ולשים במשמרת כבר פקעה בעלותו של אהרן, ושמה מדובר ברכוש הקדש ויש בו חשש מעילה אא"כ הקדש מוכרו ומוציאו לחולין!

היו שהטילו ספק שמה מדובר באונאה וטענתם בפייהם: "התורה אומרת שיש לשמור את המטה למשמרת", אם כן לא יתכן שיארע דבר מה למטהו של אהרן – וכל השקדים עליו ללא שום נשירה!

החקירה העלתה: המוכרים לא כיוונו למה שיצא... המוכרים שלא שלטו בשפה העברית תירגמו את מודעת המכירה באמצעות בינה מלאכותית חנימית, כוונתם היא למכור שקדים מגולפים שיצר אומן נודע בשם אהרן, אבל הבינה המלאכותית תירגמה, הוסיפה – וקלקלה! עתה מבקשים הנרשמים (ובצדק) לקבל בחזרה את דמי ההרשמה בטענת "מקח טעות". אולם התגובה באתר החברה: "מי שסומך על בינה מלאכותית יודע את הסיכונים, ואין זה "מקח טעות"! הצודקים הם?

באתר המכירות: **"מכירה פומבית – שני שקדים ממטה אהרן"**. בדברי ההסבר נאמר שמטהו של אהרן פרח והוציא שקדים בדרך נס והמטה נשמר "אות לבני מרי" (פרשת קרח) ועתה נשרו ממנו שני שקדים והם מוצעים במכירה פומבית. דמי הרשמה שלא יוחזרו בסך... יש לשלם מראש (האתר נכתב באמצעות בינה מלאכותית!) – רבים נרשמו!

חבורות חבורות נתכנסו ודנו בענין. חבורה אחת דנה מה מברכים על שקדים אלו שיסודם 'בנס' האם "בורא פרי העץ" כמו בשקדים רגילים שהברכה היא לפי אופן, או שכיון שלא גדלו על עץ רגיל יש לברך עליהם ברכת נהנין כוללת "שהכל נהיה בדברו".

היה מי שאמר שיש תחילה לגלות באיזה זן שקדים מדובר, אם מדובר בזן השקדים שנקרא "שקדים המרים" יש לבדוק האם הם "קטנים" שראויים לאכילה שאז ברכת "פרי העץ" (בגידול רגיל) או שהשקדים כבר "גדולים שנעשו מרים" – שאז לא מברכים עליהם כלום (שו"ע או"ח ר"ב ה' – אלא אם עברו תהליך בישול או קליה).

חבורה נוספת דנה, האם קיים חיוב תרומות ומעשרות בשקדים אלו – האם יש חיוב תרו"מ במעשה ניסים? האם אשתו של עובדיה הנביא שנעשה לה נס ונתרבה לה שמן בכלים רבים (מלכים ב' פרק ד') היתה חייבת בתרו"מ משמן זה?<sup>1</sup> וכבר כתב הרד"ק (מלכים ב' ד, ז') שהאשה שאלה את הנביא האם לעשר וענה לה שבשמן נס אין חובת מעשרות<sup>2</sup> וא"כ גם כאן אין חיוב תרו"מ. אולם אחד הלומדים טען שאין מה לדון: "הנס נעשה בחו"ל ושם פטורים מתרומות ומעשרות"!

חבורה אחרת התלבטה, האם בכלל ראוי להנות ממעשה ניסים, שלמדנו בגמ' שכאשר היה מחסור בקמח, ונעשה נס והגיעה ספינה

<sup>1</sup> האם השקדים הם שקדי ערלה?

<sup>2</sup> עיין כלי חמדה ויקהל ה' שדן שא"כ גם שמן הנס של חנוכה אינו שמן וכו'.